Kabir azabı kıyâmet kopuncaya kadar devam eder mi?

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2013 - 1434

IslamHouse.com

هل يستمر عذاب القبر إلى قيام الساعة؟

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2013 - 1434

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Ben, kabir sorgusu hakkında sormak istiyorum. İki melek, insanı kabrinde sorguya çektikten sonra kıyâmet gününe kadar günahkâra kabrinde azap edilir mi?

Yine, mü’min de kabrinde kıyâmet gününe kadar nimetler içerisinde kalır mı? Yoksa kabirdeki azap veya nimet sadece bir gün sürdükten sonra sabah olduğunda insan cansız bir ceset haline mi gelir? Yine, insanın kabrinde başka bir hayata geçerek kıyâmet gününe kadar devam ettiğine dâir bir delil var mı? Bana cevap verir misiniz? -Allah size merhamet etsin-.

Cevap:

İnsanın yaşamakta olduğu hayatı üç kısma ayrılır:

Birincisi: Dünya hayatıdır. Bu, ölümle sona eren hayattır.

İkincisi: Berzah hayatıdır. Bu, ölümden sonra başlayan ve kıyâmet kopuncaya kadar devam eden hayattır.

Üçüncüsü:Âhiret hayatıdır.Bu, insanların kabirlerin-den ayağa kalkarak ya cennete -ki Allah Teâlâ'dan, O'nun lütûf ve ihsanını dileriz-, ya da cehenneme gidecek-leri hayattır.-Cehennemden Allah Teâlâ'ya sığınırız-.

Berzah hayatı, ister kabre defnedilmiş olsun, ister olmasın,ister yakılmış olsun, ister vahşi hayvanlar tarafın-dan parçalanıp yenilmiş olsun, insanın ölümünden sonra başlayan ve yeniden dirileceği vakte kadar olan hayatıdır. Bu hayata delâlet eden, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan hadiste geldiği üzere, ölü kabrine konulduktan sonra oradan ayrılıp giden ehlinin ayak seslerini işitir.

Berzah hayatı, kabirdeki ölü için ya nimet, ya da ateş olur. Kabir ise, ya cennet bahçelerinden bir bahçeye, ya da cehennem çukurlarından bir çukura dönüşür.

Berzah hayatında nimet ya da azabın olduğuna delil, Allah Teâlâ'nın Firavun'un kavmi hakkındaki şu emridir:

﴿ ٱلنَّارُ يُعۡرَضُونَ عَلَيۡهَا غُدُوّٗا وَعَشِيّٗاۚ وَيَوۡمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ أَدۡخِلُوٓاْ ءَالَ فِرۡعَوۡنَ أَشَدَّ ٱلۡعَذَابِ ٤٦ ﴾ [سورة غافر الآية :٤٦]

"**Onlar** (Firavun âilesi, kabirlerinde azap olunurlar ve hesap gününe kadar) **sabah- akşam ateşe sunulurlar: Kıyâmetin kopacağı gün de** (yaptıkları kötü amellerine karşılık olarak) **Firavun âilesini en şiddetli azaba sokun!"**[1]

Abdullah b. Mes'ud -Allah ondan râzı olsun- bu âyet hakkında şöyle demiştir:

"Şüphesiz ki Firavun âilesi ile onlar gibi olan kâfirlerin ruhları, sabah-akşam ateşte azap olunurlar ve onlara şöyle denilir: Burası sizin yurdunuzdur."

Müfessir İbn-i Kesir de -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu âyet, ehl-i sünnetin kabirlerde berzah azabına dâir delil olarak gösterdiği büyük bir delildir."[2]

---

[1] Ğâfir (Mü'min) Sûresi:46

[2] İbn-i Kesir Tefsiri, cilt: 4, sayfa: 82

Müfessir Kurtubî de -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bazı âlimler, kabir azabının sâbit olduğuna dâir Allah Teâlâ'nın şu sözünü delil olarak göstermişlerdir:

﴿ ٱلنَّارُ يُعۡرَضُونَ عَلَيۡهَا غُدُوّٗا وَعَشِيّٗاۚ ... ﴾ [سورة غافر من الآية :٤٦]

"**Onlar** (Firavun âilesi, kabirlerinde azap olunurlar ve hesap gününe kadar) **sabah- akşam ateşe sunulurlar...**"[1]

Aynı şekilde tâbiînden Mücâhid, İkrime ve Muhammed b. Ka'b gibi kimseler şöyle demişlerdir:[2]

"**Bu âyet, kabir azabına delâlet etmektedir. Âyette âhiret gününün azabı hakkında Allah Teâlâ'nın âyetin sonunda şöyle dediğini görmez misin?**

﴿ ... وَيَوۡمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ أَدۡخِلُوٓاْ ءَالَ فِرۡعَوۡنَ أَشَدَّ ٱلۡعَذَابِ ٤٦ ﴾ [سورة غافر من الآية :٤٦]

"**Kıyâmetin kopacağı gün de** (yaptıkları kötü amellerine karşılık olarak) **Firavun âilesini en şiddetli azaba sokun!**"[1]

---

[1] Ğâfir (Mü'min) Sûresi:46

[2] Kurtubî Tefsiri, cilt: 15, sayfa: 31

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا مَاتَ أَحَدُكُمْ فَإِنَّهُ يُعْرَضُ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ فَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ.))

[رواه البخاري]

"**Sizden biriniz öldüğü zaman sabaha-akşam,** (cennet ve cehennemde ona ait olan) **oturağı kendisine gösterilir.Eğer ölü cennet ehlinden ise, kendisine cennet ehlinin oturağı gösterilir. Eğer ölü cehennem ehlinden ise, kendisine cehennem ehlinin oturağı gösterilir.**"[2]

Âişeden -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan hadis ise şöyledir:

((أَنَّ يَهُودِيَّةً دَخَلَتْ عَلَيْهَا فَذَكَرَتْ عَذَابَ الْقَبْرِ فَقَالَتْ لَهَا: أَعَاذَكِ اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، فَسَأَلَتْ عَائِشَةُ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَذَابِ الْقَبْرِ فَقَالَ:

---

[1] Ğâfir (Mü'min) Sûresi:46

[2] Buhârî, hadis no: 3001/Bed'u'l-Halk, Müslim, "Cennet ve cennet nimetlerinin vasfı" hadis no: 2866

نَعَمْ عَذَابُ الْقَبْرِ. قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدُ صَلَّى صَلاَةً إِلاَّ تَعَوَّذَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ.)) [رواه البخاري ومسلم]

"Yahudî bir kadın Âişe'nin -Allah ondan râzı olsun- yanına girmiş, kabir azabını zikretmiş ve ona şöyle demiştir:

-Allah seni kabir azabından korusun! Bunun üzerine Âişe -Allah ondan râzı olsun- Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e kabir azabı hakkında sormuş, o da şöyle buyurmuştur:

-Evet kabir azabı vardır.

Âişe -Allah ondan râzı olsun- der ki:

-Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i o günden sonra her kıldığı namazın ardından kabir azabından Allah'a sığınmadığını görmedim."[1]

Bu âyet ve hadisler, kabir azabının sâbit olduğuna ve bazı kimseler için kabir azabının süreceğine delâlet eder.

---

[1] Buhârî, "Cenâiz", hadis no: 1283, Müslim, "Kusûf", hadis no: 903

Nitekim değerli âlim Muhammed b.Salih el-Useymîn -Allah ona rahnet etsin- kabir azabı hakkında şöyle demiştir:

"Bir kimse kâfir ise -bundan Allah Teâlâ'ya sığınırız- kabir nimetinin ona ulaşması için ebediyen bir yol bulunmaz. Onun azabı devamlı olur. Bir kimse de mü'min olduğu halde günahkâr ise, kabrinde işlediği günahlar nisbetince azap görür. Belki de günahlarından dolayı gördüğü azabı, ölüm ile kıyâmetin kopması arasında olan berzahtan daha az olabilir. Bu takdirde onun azabı kesilmiş olur."[1]

[1] Muhammed b. Salih el-Useymîn, "eş-Şerhu'l-Mumti'", cilt: 3, sayfa: 253